

Silvia Avallone

Levenslicht

Vertaald door Manon Smits

2018

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2017 Silvia Avallone en Rizzoli Libri S.p.A., Milaan

Copyright Nederlandse vertaling © 2018 Manon Smits

Oorspronkelijke titel *Da dove la vita è perfetta*

Oorspronkelijke uitgever Rizzoli, Milaan

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagillustratie Jessica Lia/Arcangel Images

Foto auteur Philippe Matsas/Leemage

Vormgeving binnenwerk Aard Bakker, Amsterdam

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 031 0650 2

NUR 302

debezigebij.nl

*Elk mooi woord
is voor jou, Nilde.*

DEEL I

Vierendertighonderd gram

1

Het kwam op vanuit een mysterieuze diepte ergens in haar lichaam. Vanuit een plek zo ver in haar binnenste dat het een ander universum leek.

En het welde aan, het verspreidde zich enorm vanuit haar navel. Stipt, regelmatig: zestig hele tellen. Ze wist dat het haar onderrug zou verpletteren. En dat het daarna nog groter zou worden. Het zou allesomvattend worden, net zoals haar moeder die op de bank lag de vorige avond, net zoals de telefoon in de gang die jarenlang niet had gerinkeld; net zoals de ogen van Zeno toen hij tegen haar zei: 'Ja, we gaan ervandoor.'

Het zou haar hart stopzetten, zoals alles waar geen kuur tegen bestond. Dat wist Adele.

Doorademen. Dat zeiden ze steeds tegen haar. Maar zij kon helemaal niet *ademen*. Haar longen zaten vol zaagsel. De pijn drukte haar borstkas samen, spleet hem open als een appel. De pijn was de enige echte waarheid. Zo onmetelijk als de Adriatische Zee in februari.

'Ik wil het niet.'

Haar haren plakten aan haar wangen, nat van het zweet. Met haar gebalde vuisten op haar knieën zat ze naakt op de grond gehurkt, alsof ze midden in de kamer zat te plassen.

'Ga maar gewoon weg, hoor,' voegde ze er bot aan toe.

De anesthesist bleef aarzelend in de deuropening staan.

Fronsend, alsof hij wilde zeggen: weet je heel zeker dat je geen ruggenprik wilt?

Artsen trokken altijd een raar gezicht als ze haar aankeken. Alsof ze niet op haar konden focussen. Zoals je doet met onvolmaaktheden, inferieure dingen. Misschien was het inbeelding van haar, maar ze had het idee dat iedereen haar verweet dat ze het fout had gedaan. Dat dit haar nooit zou worden vergeven.

De deur ging dicht en Adele was weer alleen. De wee zwol aan. Hij ramde tegen haar onderbuik en haar wervelkolom. Maar toch moest nu ergens wel de zon schijnen.

De dageraad was net aangebroken toen ze lijn 22 had genomen, tegelijk met de straatvegers, en met de mensen die om zes uur 's ochtends met vermoeide ogen rondzwierven. Het vuil onder de nagels, de kraag van hun jas versleten: zodra je die lui zag wist je wel waar ze woonden.

De Vermicelli waren aan de ene kant verlicht en aan de andere kant donker, maar aan allebei de kanten uitgestorven als het maanoppervlak. Ze had de gebouwen kleiner zien worden, met haar hoofd tegen het raampje aan gedrukt. Ze had gemerkt hoe alles ver weg was geworden.

De nacht was voorbij, het hele huis overhoopgehaald, de vliezen waren gebroken.

Je moest wel gek zijn om de bus te pakken als je weeën had, maar toch had zij dat gedaan. Ze was weggeglipt zonder iets te zeggen. Het gescheld klonk nog na in haar oren. Haar besluit stond vast. Onderweg kromp ze ineen op haar stoel, beet ze op haar lip om het niet uit te schreeuwen. Haar drijfnatte spijkerbroek plakte aan haar billen, het vruchtwater droop langs haar benen.

Ach, de mensen keken toch niet naar haar.

Er zou toch nooit iets veranderen.

Nu vertrapte ze het nachthemd dat ze twee, drie, vijf uur

geleden had uitgetrokken. Ze klemde het tussen haar paars-gelakte nagels, bezaaid met glittertjes. Ze kreeg de drang om te persen, te persen, maar ze perste niet. SUPERAANBIEDING had er gestaan op de mand waar je in kon rommelen, ALLES voor € 9,99. Ze had het niet eens zelf uitgekozen, dat stomme nachthemd met hartjes erop. Ze rukte de knopen eraf. Terwijl haar lichaam haar uiteenreet om zich te openen, sloot zij zich af. Eigenlijk wilde ze haar er niet uit laten.

Ze hoorde het geluid van de deur, van witte slippers.

Ze herkende haar nog voordat ze iets zei.

‘Je moeder en je zus zijn er.’

‘Stuur ze maar weg.’

‘Wil je zelfs je moeder niet zien?’

Marilisa was de enige die ze nog vertrouwde. De enige die haar had gevraagd, op een middag een paar maanden geleden, tijdens haar laatste echo: ‘Maar wat wil *jij* dan?’

Marilisa was halsoverkop naar het ziekenhuis gekomen, ze was er binnen een halfuur geweest nadat Adele haar had gebeld op een privénummer dat ze normaal gesproken niet gaf aan de patiënten van haar praktijk.

Maar uiteindelijk was het toch alleen maar werk voor haar. Net als voor de maatschappelijk werkster en de psycholoog van de gezondheidsdienst die haar hadden gevolgd, gehoord, aangemoedigd; die haar telkens hadden voorgehouden: ‘Alles komt goed.’

Vanaf morgen zou ze niemand meer hoeven spreken.

‘En Manuel is ook gekomen, hij heeft verlof gekregen.’ Dat zei Marilisa op vertederde toon, haar stem lager dan normaal. ‘Het is aan jou, maar hij wil graag binnenkomen.’

Adele schudde haar hoofd en rolde ineens op haar zij. Ze voelde een druk tussen haar vagina en haar anus, onhoudbaar als een overstromende rivier.

Ze bedacht dat ze haar nooit, nooit aan hem zou laten zien.

Zolang de pijn aanhield bleef ze haar hoofd schudden. In foetushouding, om haar buik heen gekruld om die nog een laatste keer te beschermen.

In de grijsgroene kamer aan het eind van de gang, in die spookachtige eenzaamheid die geurde naar lysoform, waar de wasbak al klaarstond voor het badje, met de lade waar ZUIGNAPPEN op stond en het infuus met oxytocine voor als het nodig was, daar was nu niemand behalve zij.

Zij in meervoud.

Ook het ziekenhuis wervelde betekenisloos rond haar lichaam, de kreten van de andere kraamvrouwen bereikten haar zwak als dromen. Alsof de etages, de gangen, de afdelingen eigenlijk verlaten waren, haastig geëvacueerd vanwege een brand of wateroverlast. Ook haar moeder, haar zus en Manuel daar buiten de deur waren lichtjaren ver weg. Ze was hen vergeten. Het kon haar niet schelen dat Manuel nog steeds om haar gaf, dat hij zoveel moeite had gedaan om buitengewoon verlof te krijgen zodat hij hier kon zijn. Dat hij had gevraagd of hij mocht binnenkomen.

Wat was hij dan van plan, wilde hij soms voor vader spelen?

Vaders bestaan niet.

Ze merkte dat Marilisa haar handen op haar schouders legde, haar masseerde om de pijn te verlichten. Ik wil die pijn houden, zou ze willen zeggen.

Pak die nou niet ook nog van me af.

‘Goed zo, ik voel dat je niet bang bent.’ De stem van de verloskundige was kalm, er lag een vertrouwen in dat niemand haar ooit had willen schenken. ‘Het gaat heel goed, je moet gewoon zo doorgaan. Zelfs vrouwen van dertig zijn niet zo dapper als jij.’

Vrouwen van dertig hadden al een kinderwagen. En een wiegje, een commode, felicitaties van de familie, een hoop ca-

deautjes. Een roze of blauw strikje om het aan de hele wereld te laten weten.

Adele had helemaal niks thuis.

Ze had niet eens een wereld om iets tegen te zeggen.

Alleen maar de top van de wee die haar geselde, en haar hart dat begraven lag onder bergen ijs. Toen liet de pijn zijn greep verslapen.

‘Blaas je adem maar uit nu, helemaal.’

En terwijl de pijn wegzonk, haar longen zich verwijdden en zichzelf weer kon komen bovendrijven, moest ze denken aan een ochtend, de mooiste van de afgelopen winter, toen ze samen wakker waren geworden. Het stoffige licht dat tussen de spleten van de rolluiken doordrong, het gepruttel van de koffie op het fornuis in de keuken, en Zeno die haar achter de oren kietelde. ‘Opstaan, *meisjes*.’

Ze deed haar ogen weer open.

‘Hoeveel centimeter is het nu?’

‘Eens even kijken.’

‘Hoeveel uur is het al bezig?’

‘Zeven uur, het gaat prima. We gaan even naar de harts slag luisteren.’

Haar harts slag.

Adele krabbelde overeind en liep naar het bed. Ze profiteerde van die dertig, veertig seconden die de weeën haar gunden om een hand op haar buik te leggen en haar te strelen. De kracht die ze nodig had om weer een wee te kunnen verdragen, om het nog zeven uur vol te houden, of zeven maanden, of zeven jaar, lag helemaal in dat hartje. In die harts slag die Marilisa ineens versterkt liet horen. Die gigantisch werd.

‘Moet je horen wat een druktemakertje.’

Soms noemde Marilisa haar zo: ‘druktemakertje’. Of ‘frum-meltje’. Of ‘mevrouwetje’. Marilisa wist niet dat ze al een naam

had. Dat wist niemand, zelfs Zeno niet. Het was een geheim, iets tussen Adele en haar dochtertje.

Een naam die nooit ergens zou worden geregistreerd.

Misschien was dat het. Het volle besef, daar in kamer 1 op de tweede etage, om 13.55 uur, dat de stippellijntjes op de formulieren leeg zouden blijven.

‘Marilisa.’ Adele draaide zich met een ruk om.

Ze zocht haar ogen, greep zich erin vast. Ze was overstuur, haar gezicht was knalrood en klam alsof ze eenenveertig graden koorts had.

Het was het feit dat die naam niet zou bestaan op de wereld.

‘Je hebt tien centimeter, meid. Het is zover, je mag gaan persen.’

Maar dat hoefde Adele nu niet meer te weten. Ze veranderde wel honderd keer van gedachten en nam wel honderd keer een ander besluit, in een poging zich te onttrekken aan wat toch moest gebeuren, wat hoe dan ook zou gaan gebeuren.

‘Ik wil haar nog even op mijn buik houden, *straks*.’

Marilisa legde de draagbare doppler op tafel en vouwde haar handen in elkaar omdat ze anders niet wist waar ze die moest laten.

Dit was de eerste keer dat ze Adele dat hoorde zeggen.

‘Al is het maar een uurtje, of een halfuurtje.’

Het klonk als een smeekbede.

Even vroeg Marilisa zich af hoeveel ze nou eigenlijk hadden begrepen van dit meisje. Van wat zij *echt* wilde, van wat ze verborgen hield achter die façade van die dik opgemaakte kastanjebruine ogen, met haar loshangende, golvend lange haar, de overdreven hoge hakken en te grote oorbellen.

Marilisa onderdrukte de opwelling die ze tegen haar middenrif voelde duwen. Een steek van medelijden of verdriet

waardoor ze bijna de neiging kreeg om het meisje te omhelzen en te zeggen: ik help je wel. Ik zorg dat alles goed komt. Maar dat kon ze niet doen.

Adele lag haar nog steeds aan te kijken vanuit het bed, smekend met die grote, vochtige ogen van haar. En Marilisa bleef zwijgen, want ze had gewoon geen woorden.

‘Haal haar niet meteen bij me weg, alsjeblieft.’

~

Het was zo’n inklapbare campingstoel, van aluminium en polyester. Die sleepte ze elke dag naar het keukenraam, en daar ging ze dan naar buiten zitten kijken. Zwijgend, urenlang.

Dat deed ze al vijf jaar.

Het uitzicht vanaf de vierde verdieping was niet eens zo slecht. Achter de betonplaten, achter de identieke torenflats vergeven van de schotelantennes en verbleekte rolluiken, strekte het landschap zich kalm en stil uit, als een groen meer.

Als je je ogen dichtdeed kon je je zelfs inbeelden dat het geraas van de auto’s op de ringweg het geluid van water was.

Misschien was dat wat ze zich voorstelde, dat ze aan de waterkant zat. Elke dag in dezelfde houding, haar haren bijeengehouden door een plastic clip.

Hij ging naast haar zitten. Hij pakte haar hand vast en legde die op zijn schoot, spreidde haar vingers, die slank en wit waren als die van een jong meisje.

‘Welke kleur zullen we vandaag opdoen? Fuchsia ceramic?’

Marta plooidde haar mondhoek omhoog in een halve glimlach, richtte haar ogen op die van Zeno. Een lege, sombere blik, maar toch nog altijd de blik van zijn moeder.

Het was drie uur ’s middags, op de eerste maandag van april.

Het licht polijstte het rijtje mdf-bovenkastjes boven de gootsteen, de citroengele tegels, de berg slopen en tafelkleden die al tijden lag te wachten op de strijkplank. Het was als een eierschaal, hun keuken. Het voelde daarbinnen alsof je in een dooier dobberde.

Naast hen en onder hen was het op elk uur van de dag en de nacht een hels kabaal: mensen die ruzieden tijdens het gamen, die dreigden met een scheiding, die vloekten omdat er geen geld was. Zij tweeën, verschanst in appartement nummer 21 zonder dat er ooit iemand langskwam, waren veilig.

Zeno doopte het penseeltje in de nagellak. Hij boog zich over de hand van zijn moeder en lakte haar nagels een voor een.

Het uitzicht van daaraf omvatte bijna de hele wijk.

Hij wist niet waar zij naar zat te staren met haar wijd open ogen. Iets wat niet meer bestond of wat nooit had bestaan. Hijzelf keek, toen hij het flesje nagellak had dichtgedraaid en zich tegen de rugleuning liet zakken, alleen maar naar wat er was.

Een vrouw die op haar balkon stond te roken. Haar haren uitgedroogd van het bleken, haar huid grijs van de nicotine en haar blik getekend door de overuren. Ze droeg een joggingpak, dat misschien een pyjama was. Ze keek naar het plein beneden, waar een groep jongens op scooters in een kring stond, en Zeno wist zeker dat ze zocht naar het gezicht van haar zoon, die er niet bij was.

Bij andere ramen en balkons van de torenflat, een van de zeven die aan drie kanten om de Vermicelli verrezen, en de buurt als het ware omsingelden, waren nog tientallen vergelijkbare vrouwen te zien. De een wat jonger, de ander wat ouder. Sommigen half verscholen achter de gordijnen, anderen met hun gefronste voorhoofd tegen de ruit. Met wasknijpers in de hand, of een spiegeltje om zich op te maken, of met een

mobiel. Allemaal identiek in de manier waarop ze naar buiten keken, als gevangen vogels in een volière.

Antonia gooide haar peuk naar beneden, keek op en zag dat er iemand naar haar keek. Ze kenden elkaar al heel lang, ook al hadden ze nu geen contact meer. Ze groette hem kort, voordat ze verderging met haar gebruikelijke beslommeringen, haar gebruikelijke zorgen: dat ze niet genoeg verdiende, dat Manuel in de bak zat.

Maar, bedacht Zeno, een paar kilometer verderop lag de Million: *het grootste winkelcentrum van Italië*. En daarbinnen had je de McDonald's en de MediaWorld, de Coop en de De-cathlon, de Leroy-Merlin en de Prénatal. Alles had je daar. En de jongeren van hun wijk, de Village Labriola, of in elk geval de meest onschuldige jongeren daarvan, gingen daar op zaterdagmiddag naartoe om te spelen op de demonstratie-Xbox, om te flaneren langs mobieltjes die ze nooit konden kopen, waarna de telefoonschermpjes vol vette vingers zaten.

Hijzelf nam op die zaterdagmiddagen soms de trein. Dan ging hij in zijn eentje naar Ferrara, om daar op de grond te zitten bij het Castello Estense, of naar Ravenna om de basiliek van Sant'Apollinare in Classe te bewonderen. Of hij ging gewoon naar het centrum van de stad, waar hij zich opsloot in een eeuwenoude bibliotheek.

Hij stond op, verplaatste zijn stoel van de rechterkant naar de linkerkant van zijn moeder en pakte haar andere hand. Het was ongelooflijk dat haar huid nog zo gaaf was, en haar gezicht nog vrijwel hetzelfde, terwijl de rest van haar lichaam bijna volledig was weggekwijsd, en haar geest het had begeven.

Morgen moest hij boodschappen doen. En samen met Cinzia in de rij gaan staan bij het postkantoor, om de cheque van zijn moeders uitkering te innen. Hij zag Cinzia nog maar zelden, maar hij was haar nog altijd dankbaar: als zij er niet was geweest zou hij in een tehuis zijn geplaatst, en zou zijn

moeder god weet waar zijn beland. Boodschappen en de cheque: dat moest hij niet vergeten als hij uit school kwam.

Hij draaide het flesje nagellak weer open en begon bij haar pink, die hij voorzichtig optilde. Hij wilde net het penseeltje op het ovaal van haar nagel plaatsen toen de bel van de intercom de stilte verbrak. Een, twee, drie keer.

Het was maandag, tweede paasdag. Naast de koelkast stond een paascake, nog vrijwel onaangeroerd, er was pas een klein stukje van op.

Het was zeker anderhalve maand geleden dat er iemand had aangebeld.

Zeno bleef roerloos zitten. Hij overwoog om niet te reageren, te doen alsof hij niets hoorde.

Vier, vijf, zes keer. Het was iemand die zijn gewoontes goed kende, die zeker wist dat hij thuis was. En die bleef aandringen. Het metalige geluid trilde tussen de wanden, zijn moeder schrok ervan, ze keek hem met angstige ogen aan.

Hij liet haar hand los.

Toen hij door de donkere, smalle gang liep voelde hij bij elke stap de inspanning van zijn beenspieren, de last van het bestaan.

‘Zeno? Ik ben het, Jessica.’

Hij wist het. Nog voordat hij de hoorn van de intercom opnam, nog voordat hij die tegen zijn oor aan hield. Hij wist het.

‘Kun je alsjeblieft naar beneden komen?’

Nee, dat kon hij niet.

‘Alsjeblieft.’

En voordat Jessica het hardop zei, voordat hij de woorden echt hoorde, voelde Zeno ze al in zijn hele lijf uiteenspatten.

‘De bevalling is begonnen.’

Jessica hapte naar adem, ze smeekte hem.

‘Ze is al bijna acht uur bezig. En ze wil ons er niet bij hebben, ze wil niemand erbij hebben. Het was thuis een heel dra-

ma, gisteravond... Ik weet niet...' Ze zweeg om adem te halen. De intercom zat verstopt door geruis, door onoverbrugbare afstanden, door onuitspreekbare zinnen.

'Ik denk dat jij moet komen.'

~

Rosaria zat met haar armen over elkaar, en opgevouwen op haar schoot lag het roze bontjasje dat ze voor haar dochters had gekocht, maar dat ze uiteindelijk altijd zelf aanhad. Ze aaide het jasje om haar spanning af te reageren; aan haar rechterwijsvinger de enige ring die ze had gehouden; de andere had ze allemaal naar de opkoper moeten brengen.

Met kalme woede staaarde ze naar Manuel, zich vastbijtend in elk detail.

In zijn houding, op de eerste plaats. Onderuitgezakt, brutaal. Zijn benen wijd, zijn spijkerbroek afgezakt, het kruis zo laag dat je zijn onderbroek zag. Zijn uitdrukking: eeuwig hetzelfde. Altijd dezelfde haat. Zwarte krullen hingen langs zijn norse gezicht dat schijt leek te hebben aan de hele wereld.

Maar de jeugdgevangenis had hem eronder gekregen: die gezonde glans van de gladde jongen was verdwenen, hij was mager geworden. Mooi zo, dacht Rosaria, dat was wel het minste. Ze voelde geen medelijden met hem, alleen maar wrok.

De agenten in burger zaten met elkaar te kletsen, Manuel negeerde hen. Hij keek lusteloos naar de mensen die voorbijliepen: een kraamvrouw die uitgeput aankwam, in peignoir en op sloffen, twee haastige verloskundigen, andere familieleden die net als zij zaten te wachten.

Het leek wel of het hem niks interesseerde, bedacht Rosaria. Het leek zelfs alsof hij zich verveelde. Maar wat kwam hij hier dan doen? Zag hij het gewoon als een extra uurtje luchten? En wie had hem eigenlijk gewaarschuwd? Die trut van

een moeder van hem, bedacht ze woedend. Die altijd op het balkon stond te gluren, en altijd zat te stoken tussen mensen. Als dit allemaal achter de rug was, zou ze bij toren c naar de vijfde verdieping gaan en dan zou ze dat kutwif eens door elkaar rammelen.

Zijzelf had twee dochters grootgebracht, zonder dat ze ooit ook maar van iemand hulp had gehad.

De meiden gingen allebei nog naar school, voordat deze ellende was begonnen. Daar was ze trots op. De andere vrouwen bij de loketten zeiden tegen haar: laat die oudste toch gaan werken, je kunt niet de hele last in je eentje dragen. Maar zij was blij dat Adele nog op school zat. Ze was de oudste, maar ook de meest kwetsbare, af en toe zag ze haar ineengedoken tussen het bidet en de wc zitten, met haar hoofd tussen haar knieën. Het jaar ervoor had ze het goed gedaan, ze had zelfs mooie cijfers gehaald.

Totdat die klootzak haar leven had verpest.

Ze bleef maar naar hem zitten staren. Hij mocht er dus ook niet bij zijn, hm? bedacht ze voldaan. Hij had een knap gezicht, met mooie volle lippen, zijn ogen zo zwart dat je de iris niet van de pupil kon onderscheiden. Hij had zich zo kunnen aanmelden bij de datingshow van Maria De Filippi, *Uomini e Donne*, de meiden zouden voor hem in de rij staan. Hij had het ver kunnen schoppen, zo knap als hij was. Maar nee, hij was een crimineel. Slecht opgevoed door zijn moeder. En Rosaria verkneukelde zich erom.

Hoe langer ze naar hem keek, hoe meer ze het gevoel had dat ze de vorige avond wel kon vergeten. Hoe meer ze Manuel de schuld kon geven van alles, hoe meer ze zichzelf wijsmaakte dat ze niet zag of hoorde wat er om haar heen gebeurde.

Ooms en tantes die aan kwamen rennen, opa's en oma's die juichten omdat een vader de gang op kwam en met tranen in zijn ogen, door zijn haren wrijvend, het nieuws aankondigde.

Draai je om, dacht Rosaria. Heb het lef om me aan te kijken, vuile hufter. Ik zou je het liefst een klap verkopen, een schop onder je kont.

Maar Manuel bleef de andere kant op kijken, en na al die uren had zij geen puf meer. In haar mond had ze de vieze smaak van automaatkoffie, ze zag de lichten en bewegingen van het ziekenhuis alsof ze ver weg waren. Ze kon er niet meer tegen, tegen het geluk van anderen.

Toen, op een gegeven moment, meende ze haar te horen.

Door de spleet onder de deur die de wachtkamer scheidde van de gang met de verloskamers, stak het geluid af tegen de achtergrond van het kabaal.

Zachtjes, heel zachtjes, zoals je een jong poesje hoort miauwen.

Ze schreeuwde niet, ze jammerde alleen maar.

Ze was haar vlees en bloed. Ze was te jong om haar lijf te laten opensplijten. En Rosaria had het liefst overeind willen springen, naar binnen willen gaan en de pijn uit haar lichaam willen halen. De wonden hechten, het bloed deppen, de placenta opruimen.

Dat was altijd haar taak geweest: haar schoonhouden, haar te eten geven, haar beschermen. Maar dat kon nu niet meer, en dus concentreerde ze zich op Manuel, op zijn grijze sweater met de tekst **BORN TO LOSE**. Waarvan ze niet eens wist wat het betekende. Maar als ze het had geweten, had ze er op dit moment in haar leven volledig mee ingestemd. Wat ze ook probeerden, hoe ze ook hun best deden, ze waren allebei geboren verliezers.

Manuel vroeg aan de agenten of ze met hem naar buiten wilden gaan zodat hij kon roken. Ze antwoordden nee, en keken op de klok.

Nu schreeuwde Adele.

Alsof haar hart er met blote handen uit werd gerukt.

De seconden verstreken zwaar en ontzaglijk, vijftien uur negenentwintig werd vijftien uur dertig, de minuten leken maanden, jaren.

Wie was het eigenlijk die daar geboren werd?

Was dat haar kleindochter? vroeg Rosaria zich af.

Of was het niks?

Ze verwachtte elk moment de verloskundige naar buiten te zien komen en haar aan het eind van de gang te zien verdwijnen met de baby in haar armen.

Ze had een heleboel berekeningen gemaakt, met haar leesbril op. Blaadje en pen, optellen en vermenigvuldigen. De kosten van luiers, de kosten van rompertjes.

Maar de baby zelf had ze niet meegeteld.

Nu slaakte Adele een kreet, zo hard dat de hele wachtkamer verstijfde. Zij wist hoeveel pijn het deed. Dat was onbeschrijflijk. Ze zeggen dat ben je zo weer vergeten. Maar je lichaam vergeet het niet. Je heupen blijven breder, je buik slapper, je tepels vervormd door de borstvoeding; elke dag getuigen ze ervan dat je het hebt overleefd – maar dat je ook een beetje bent gestorven.

De kreten werden nog luider en volgden elkaar sneller op. Als van een dier dat levend wordt verscheurd door een ander beest. De mensen werden er stil van en zaten onrustig om zich heen te kijken.

Toen keek Manuel naar Rosaria, en Rosaria keek naar Manuel.

En zij dacht terug aan die keer, op een middag in februari, toen ze tegen Adele had gesnauwd: ‘Ik wil jou wel eens zien als je later zelf een dochter in de puberteit hebt!’

Ze had het er zomaar uitgeflapt, zonder erbij na te denken. En Adele had antwoord gegeven. Met een kille blik.

‘Dat zal ik nooit meemaken, dat mijn dochter in de puberteit is.’

2

De Country Inn was er nog steeds, en zag er nog net zo uit als in september 1998.

Het gebouw verrees hoog tussen de oprit van de autoweg en rijksweg 9. Op zijn eerste avond in de stad had hij zich in een van de kamers op de zevende verdieping op het bed laten vallen, samen met Carlo, en had hij hardop liggen dromen: een Jeep Grand Cherokee met lichtmetalen velgen, 's zomers naar de Caraïben en met de jaarwisseling skiën in Cortina d'Ampezzo, zo moest zijn leven worden.

Hij herinnerde zich het hotel als een opwindende plek, en nu realiseerde hij zich hoe bedrieglijk die herinnering was: de nietszeggende ramen met aluminium kozijnen, het pleisterwerk dat zijn beste tijd gehad had, de drentelende prostituees niet ver van de ingang, tussen de peuken en de plastic zakken.

Met draaiende motor stond hij stil achteraan op de parkeerplaats. Toen vond hij de moed om de sleutel om te draaien en de motor uit te zetten. Hij leunde achterover. Het zweet brak hem uit, de herinneringen deden zijn keel samenknijpen.

En de dodelijkste van allemaal was deze: de goudblonde Emma in de vijfde klas van het lyceum. Ongelooflijk mooi, ongelooflijk dom. Hij zag voor zich hoe ze bij het net stond in een kort broekje, midden in een uitzinnige sportzaal. En daar-

na zag hij haar voor zich op de een-na-achterste rij in de klas, het tafeltje helemaal links, in een Caravaggio-achtig licht.

Ze luisterde naar Pink Floyd, destijds. Daar luisterden ze allemaal naar, op het Virgilio-lyceum in San Martino sul Panaro. Een dorp met vijfendertigduizend inwoners, mais als voornaamste inkomstenbron. De mode liep daar twintig jaar achter.

Emma was dol op Nietzsche, ook al had ze nooit iets van hem gelezen. Ze droeg een palestinasjaal, en leren armbandjes gevlochten door Kevin de straatartiest. Wat was ze toch dom, bedacht hij glimlachend, ze was onuitstaanbaar en onweerstaanbaar dom.

Ze had nul verstand van politiek. Op het Festa de l'Unità werkte ze in de frietkraam en zong ze 'Bella Ciao', elke zomer weer. En daarna vroeg ze of ze met iemand mee kon rijden om in de discotheek op een dansblok te gaan dansen.

Maar ze was ook een ster in volleybal geweest, en haar achttienjarige billen in zo'n badstoffen broekje waren werkelijk weergaloos. Hij dacht terug aan de gymnastiekles waarin hij voor het eerst aan die billen had gevoeld. Aan haar albasten gezicht, volledig in trance door de muziek en de stroboscopische lampen met de millenniumwisseling. Die billen, en dat gezicht, zo volmaakt ook als ze dronken was, wogen overal tegen op, maakten alles goed.

Fabio stapte uit de Jeep en trok zijn jas uit.

Hij leunde tegen de stoffige motorkap.

Alleen was hij uiteindelijk niet met haar getrouwd, peinsde hij.

Hij was getrouwd met die *ander*.

Twee rijen auto's stroomden langs het hotel, af en toe zag hij een auto afremmen en stilhouden bij een jonge Slavische griet. Hij wilde niet kijken maar toch keek hij: de naakte dijen, de décolletés. Als Emma niet kwam opdagen zou hij een

van die meiden laten instappen. Al was ze minderjarig, met dikke klodders mascara op haar wimpers. Hij zou haar niet aanraken. Hij zou alleen maar met haar blijven rondrijden, opgaand in de vlakte tot diep in de nacht.

Hij staarde naar de rand van de stad. Er was volop paasverkeer: mensen die iets leuks gingen doen, of die misschien beladen met paascakes, gebroken chocolade-eieren en kliekjes terugkwamen van een familielunch.

Al die moeite om zover te komen, zei hij bij zichzelf. Zijn blik gericht op de sovjetachtige huurkazernes die her en der in de verte aan de horizon prijken. En nu?

Nu wachtte hij op het mooiste meisje van het lyceum, maar dan elf jaar later.

En hij had twee enorme zweetplekken onder zijn oksels.

En de walgelijke waarheid was dat het puur om benen ging. Hij wilde een vrouw neuken met een mooi stel benen. Welgevormd, elegant. Met alles erop en eraan, kuiten, knieën, noem maar op. Want het was helemaal niet waar dat je gehecht raakte aan mankementen, dat juist onvolmaaktheden iemand bijzonder maakten. Bullshit.

Toen zag hij haar. Ze doemde op in de realiteit der dingen.

Hij zag haar uit een stationcar stappen met een leren schoudertas, en de parkeerplaats oversteken met vastberaden tred, een perfecte heupbeweging.

Ze was niet meer de volleybalster van de middelbare school die jointjes rookte, ze was nu de slanke vrouw die hij een halfjaar geleden tot zijn grote verbazing had herkend bij Top Café, en die nu op hem af kwam lopen, niet langer in een gescheurde spijkerbroek maar in een van Armani, met een kameelkleurige jas en met halfhoge hakken. Nog altijd verdomd mooi, alsof niets haar ooit had aangetast.

‘Waar wil je me mee naartoe nemen?’ vroeg ze toen ze bij hem kwam. Haar mond vertrokken van walging. ‘Toch niet daarheen, hè?’

Ze wees naar de tolhokjes bij de oprit van de A1, terwijl het meedogenloze licht van de aprilzon de braakliggende stukken grond en industriële loodsen bescheen.

Fabio schudde zijn hoofd: 'Welnee, stel je voor.'

Eerlijk gezegd had hij wel degelijk een kamer voor een paar uur in gedachten gehad, en een minibar om te plunderen zoals tijdens een schoolreis.

Maar ze waren niet meer op schoolreis.

'Stap in,' zei hij.

Emma deed wat hij zei, ze maakte de gordel vast en keek hem niet aan.

Fabio nam de rijksweg, op goed geluk.

Het was helemaal niet zo gemakkelijk, vreemdgaan, iemand bedriegen.

Alleen de tijd en verlangens hadden daar geen enkele moeite mee.

'Ik moet zeker om acht uur thuis zijn.'

'Maak je niet druk,' zei hij.

Hij gaf gas, haalde in, had geen flauw idee waar hij naartoe moest.

'Ik maak me niet druk.' Emma pakte haar mobiel uit haar tas en zette het geluid uit. 'Maar jij komt zelf nogal zenuwachtig over.'

Fabio glimlachte, schudde zijn hoofd. Hij was niet zenuwachtig, hij was uitgeput.

Hij kon er niet meer tegen om te zien hoe zijn vrouw iemand aan de haren trok, om Dora te moeten verontschuldigen terwijl ze midden op straat stond te schreeuwen, om haar hand vast te pakken: kom, het is wel goed. Er was helemaal niets goed.

En hij wilde morgen ook niet meer mee. Hij trok het gewoon niet meer, weer een uur wachten op de eerste etage van de rechtbank, en dan weer een gesprek met de rechter,

waarbij Dora haar best deed om perfect over te komen, om de juiste antwoorden te geven op de toon van de juf, terwijl ze in werkelijkheid knettergek was.

Hij kon niet meer, punt. Hij had het helemaal gehad, hij gaf het op. En toen hij dat aan zichzelf toegaf, voelde hij zich voor het eerst in lange tijd weer menselijk.

Ineens gooide hij het stuur om en maakte een u-bocht.

‘Weet je waar we naartoe gaan?’

Hij trapte het gas in.

‘Waar dan?’

‘Naar ons dorp.’

Emma sperde haar ogen wijd open. Haar grote blauwe ogen.

De kilometerteller gaf honderdtien aan, terwijl de maximumsnelheid hier zeventig was.

‘Dan bestellen we een Southern Comfort bij Pino.’

Emma barstte in lachen uit. ‘Jij bent echt gek. Daar ben ik al zeker drie jaar niet geweest.’

‘Er is niks veranderd, maak je geen zorgen.’

Dora zou hem allang aan zijn kop hebben gezeurd dat hij te hard reed. Emma had haar pumps uitgedaan, haar voeten op het dashboard gelegd en leek uitgelaten als een jonge meid.

Het leven kan zo licht zijn, bedacht hij. Zo *moet* het zijn.

‘Ik had ineens zin om de school terug te zien,’ zei hij. ‘Om bij Pino te zitten, me te bezatten, en te kijken naar de maisvelden achter de huizen.’

Emma zat nog steeds te lachen. Ze gaf zich over.

‘Er is helemaal geen mais in deze tijd...’

De zon maakte vlekken op haar strakke spijkerbroek, door de met vliegjes bezaaide voorruit. Fabio zette de stereo aan: een cd van Pink Floyd die hij speciaal had uitgezocht op het schap in de woonkamer.

Hij zag haar smelten op de klanken van ‘Time’, voelde haar hand binnendringen in zijn broekzak.

De tijd herhaalde zich. De decennia schoven over elkaar heen. De vlakte spreidde zich roerloos uit, met de lange rijen populieren, de ijzige nevel die aan je huid plakte en er niet van af ging, zelfs niet na een hete douche.

Nee, het waren niet haar benen, bedacht Fabio.

Het was iets anders, iets ergers.

De prachtige vrouw met wie hij niet was getrouwd, die met één hand in zijn onderbroek zat en met de andere bezig was haar borst tevoorschijn te halen, had twee kinderen gebaard, en in haar buik gedragen. En dat is wat haar lichaam vertelde: dat zij zodra ze zich opende al zwanger raakte.

~

Er was een tijd geweest, in de eerste jaren van haar studie, dat ze graag in dit park kwam, in de Giardino Parker & Lennon, en een spelletje deed.

In mei, wanneer de wind de bloesem van de wilde kastanjes losblies en het leek of het sneeuwde, ging ze op de meest afgelegen, moeilijk bereikbare plek zitten, onder de witte takken van een berk, op het bankje dat zij en haar beste vriendin een naam hadden gegeven: ‘waar het leven perfect is’.

Maar nu was diegene niet meer haar beste vriendin, en hoezeer ze ook haar best deed om dat spelletje in haar eentje te laten werken, het lukte niet.

Op het gras krioelde het van de kinderen, het was immers een vrije dag. Om vier uur ’s middags was de lucht aangenaam en konden ze met alleen maar een vestje aan met elkaar ballen, wegrennen om zich te verstoppen en elkaar te zoeken, terwijl hun moeders, voor het merendeel gesluierde vrouwen, hen van een afstandje in de gaten hielden.

Dora hield haar mobiel in de aanslag, om de drie minuten staarde ze naar het scherm. Niemand keek naar haar en

toch schaamde ze zich voor het feit dat ze huilde.

Ze wist dat Fabio haar niet zou bellen, dat hij vanavond misschien niet thuis zou komen. En ze kon hem geen ongelijk geven, deze keer niet.

Er kwam een jonge Pakistaanse voorbij met een baby op de arm. Hij zag er grappig uit, het truitje dat hij aanhad was vast van een ouder broertje, minstens vier maten te groot, en schaterlachend liet hij de lange mouwtjes heen en weer bungelen. Daar waren de perfecte dingen al, bedacht ze. Het wemelde ervan in de wereld, ze hoefde er alleen maar voor open te staan. Ze veegde haar tranen weg en dwong zichzelf om door te gaan met het spelletje. Ze hoefde zich alleen maar te concentreren op dat meisje, hoe zij haar zoontje op zijn voorhoofd kuste.

Deze onbekende vrouwen benijdde ze niet. Zeker niet de buitenlandse, die rondliepen met een vijfdehandsbuggy en een hoop kinderen erop. Nee, daar had ze juist mee te doen, ze kon zich niets voorstellen bij dat harde lot van hen, van alleen maar echtgenote en moeder zijn en meer niet. Maar bij andere vrouwen voelde het heel anders.

Bij de vrouwen zoals zichzelf, die dezelfde boeken hadden gelezen en dezelfde films hadden gezien, haar collega's of nichtjes of vroegere klasgenoten, was haar afgunst sterker dan een orkaan. Een apocalyps. Het vrat aan haar, aan haar buik, alsof die van binnenuit werd gevild. En die felle pijn die langs haar slokdarm, haar keel, haar longen schraapte ontketende dierlijke reacties bij haar.

Zoals vanochtend. Ze was rustig geweest, ze voelde zich goed. En Fabio ook, had ze het idee. Ze hadden geleerd om elkaar niets te laten merken van hun spanning over die gesprekken voor het gezinsonderzoek. Ze hadden gezegd: 'Kom, we gaan wat gebakjes halen.' Het was tenslotte tweede paasdag. Ook al slaan feestdagen nergens op als je geen kinderen hebt. Dan zijn Pasen en Kerstmis zinloos.

Evengoed waren ze de deur uitgegaan. Ze hadden hun best gedaan. Ze waren naar Zanarini gegaan met dat idee van gebakjes die bij een familiefeest horen, en daarna waren ze de Piazza Cavour op gewandeld. En het zou fijn zijn geweest, aangenaam in de lauwe zonnestralen, de zuilengalerijen galmend van de stemmen, als ze toen niet Serena was tegengekomen.

Die slet.

Die trut die haar beste vriendin was geweest, haar grootste bondgenoot en handlanger en vertrouweling, op wie ze zelfs bijna verliefd was geweest, en die ze nu hartgrondig haatte.

Dora sloeg haar handen voor haar gezicht; ze vond het vreselijk gênant, maar vanochtend had ze zich niet kunnen inhouden.

Ze had Serena's buik gezien.

Haar dikke buik.

Nog voordat ze haar gezicht had gezien, haar schoenen, haar jas, had ze daar aan het eind van de sierlijke zuilengalerij van de Via Farini die enorme bolling gezien. Vol leven. Minstens zeven maanden. Een opvallende buik, hoog en rond, benadrukt door de strakke positiejurk die speciaal was gemaakt om háár met de neus op het feit te drukken dat Serena zwanger was.

Ze liep daar hooghartig te paraderen, met haar jas open. Alleen om te laten zien dat zij een baby in haar buik had. Met die schaamteloze trots die zwangere vrouwen hebben, alsof ze de vruchtbaarheidsgodin in persoon zijn, de oermoeder. Hun haren stralend, hun huid, hun blik, alles stralend.

Ik kan het van iedereen hebben, maar niet van Serena, schoot het door haar heen.

Niet zij, goddomme.

Toen voelde ze die razernij opkomen. De razernij van een door sneeuw bedolven Siberië, van uitgedroogde woestijnen,

van vulkanen vol lava. Het was geen afgunst, maar iets veel heftigers. Iets wat daar zat, vastgeklonken in de diepste duisternis. En daar kreeg je het niet weg. Daar hielpen geen zelfhulpcursussen, therapiesessies of acupunctuurbehandelingen tegen.

Ze voelde hoe haar lege buik, haar holle baarmoeder, haar eileiders vol steentjes zich verwrongen en samentrokken. En ze kreeg een waas voor ogen.

Ze was recht voor Serena gaan staan: het vleesgeworden verraad, het grootste verraad, het zoveelste in een eindeloze reeks. Ze had haar in het gezicht gespuugd: 'Dat had je me ook recht in mijn gezicht kunnen zeggen, in die kutmailtjes van je.'

Hoewel ze Fabio niet kon zien omdat ze met haar rug naar hem toe stond, kon ze zich precies voorstellen hoe hij keek, wat hij voelde. De exacte vorm van zijn ontsteltenis, van zijn schaamte. Maar op dat moment kon haar dat geen bal schelen.

'Je had het me ook kunnen schrijven, dat je *zwanger* was.' En dat woord, uit haar mond, was nitroglycerine, dynamiet en napalm.

De vriend van Serena stond erbij, verbijsterd. De toekomstige grootouders stonden erbij, geschokt. En zij stond daar maar te tieren, ze genoot ervan. 'In plaats van te verdwijnen, met allerlei smoesjes. Dan hadden we het samen kunnen vieren, toch? Wat is het? Een jongetje of een meisje?' Ze had moeten weglopen, voordat het te laat was. Maar het was te fijn om zichzelf pijn te doen, om tegenover haar te ontploffen. 'En wanneer komt het? Hebben jullie al een naam?' Ze verwachtte geen antwoord, ze gaf geen zier om hun vriendschap. Ze haatte Serena, ze haatte de baby die zich in haar binnenste uitrekte.

Zij wilde die buik hebben.

Ze had haar met blote handen kunnen wurgen als ze daarmee die buik had kunnen krijgen.

Ze staarde naar dat prachtige glanzende haar, op z'n mooist

door het progesteron, en had de onweerstaanbare drang gevoeld om het uit te rukken.

Serena vertrok haar gezicht in een grimas van pijn, terwijl Dora met de fijne, kastanjebruine haarlok in haar hand stond. Op dat moment begonnen de ouders en de vriend te schreeuwen. Toevallige passanten aan de zijkant van de zuilengalerij waren vol afschuw blijven staan. ‘Wat doet zij nou? Is ze gek geworden?’ Toen had iemand Dora bij haar armen gepakt en haar weggesleept. Alleen was diegene niet Fabio.

Fabio was toen al weg.

Concentreer je op de perfecte dingen, beval ze zichzelf.

Niet denken, niet herinneren. Probeer gewoon stand te houden.

De telefoon bleef angstvallig stil. God weet waar Fabio nu was.

Maar zij moest haar best doen om dit spelletje te laten werken, de kinderen tellen op dat grasveld vol ballen, vol kreten. In april sneeuwden de wilde kastanjes niet, ze hadden alleen nog maar nieuw blad. Er waren meisjes met roze haarbanden die om het hardst schommelden, staartjes bijeengehouden door haarspeldjes in de vorm van snoepjes, fluwelen rokjes en schoentjes die ze heel goed kende: ze had immers uren-, dagen-, jarenlang naar dezelfde etalages staan staren.

Die van winkels waar voor haar niets te koop was.

Niet alleen haar man was uitgeput, zichzelf ook. Van het wachten, van die afwisseling tussen hoop en ontgoocheling. Maar ze zou morgen evengoed naar de rechtbank gaan. In haar mooiste jurk, vastberaden. Fabio of geen Fabio. Ze zou zich blijven onderwerpen aan talloze gesprekken, onderzoeken, krachtproeven.

Ook al zou ze geen zwangere buik kunnen krijgen, ze wilde evengoed een kind.

En dus telde ze. En huilde ze. En telde ze. Achttien, twin-

tig, vijftientig. Terwijl de tranen haar blik vertroebelden. En de enige die ze daartussen zag spelen was het kind dat het leven haar maar niet wilde geven.

Ineens ging haar telefoon over.

Dora haastte zich om op te nemen. De hoop in haar was zo hardnekkig. Maar eigenlijk was het meer iets anders dan hoop.

‘Ha, schat, hoe is het?’

Het was koppigheid. Het was zelfmoord.

‘Alles goed,’ antwoordde ze haar moeder, terwijl ze haar keel schraapte.

‘Ik wilde je alleen even succes wensen voor morgen. Ben je er klaar voor?’

Dora zag weer voor zich hoe Serena achteruitdeinsde, terwijl ze aan haar hoofd voelde en haar aankeek alsof ze een zielige patiënt was. Zonder haat. Alleen maar medelijden.

Met de superieure houding van iemand met wie het goed gaat, iemand die zich geweldig voelt en de hele wereld aan haar voeten heeft, zei ze: ‘Ik hoop dat het je lukt om je problemen op te lossen, Dora.’

En ze had haar blik gericht op de plek tussen haar liezen en haar borsten, precies op de plek waar niets was, waar zich nooit iets zou innestelen. Toen had zij haar met twee handen bij de hals gegrepen. Want de pijn van dat niets was een vuur geworden. Een woeste menigte kwam in beweging en stortte zich op haar: het monster dat het waagde een zwangere vrouw aan te vallen.

Ze had evengoed flink hard geknepen.

‘Ik ben er klaar voor.’ Dora verschoof haar kruk en zette die tegen de rand van de bank, sloeg haar gezonde been over de prothese van het andere. ‘Ze zeggen dat de derde keer dat je door de rechter wordt opgeroepen altijd goed nieuws betekent. Of het betekent juist dat het afgelopen is.’